

Revisionsrapport

HVB-hem

Krokoms kommun

1 februari 2010

Maj-Britt Åkerström, Certifierad kommunal revisor

2010-02-01

Maj-Britt Åkerström, uppdragsansvarig

Innehållsförteckning

1	Inledning	1
1.1	Bakgrund och revisionskriterier	1
1.2	Avgränsning och metod.....	1
2	Granskningsresultat.....	2
2.1	Upphandling av HVB-hem.....	2
2.2	Avtal med anlitate HVB-hem?	3
2.3	Tillämpning av genomförande-/vårdplan	3
2.4	Inspektion av HVB-hem.....	3
2.5	Resultat av gjorda placeringar	3
3	Revisionell bedömning	4

Bilaga

Sammanställning av granskat urval akter

1 Inledning

1.1 Bakgrund och revisionskriterier

Kommunerna har enligt Socialtjänstlagen (SoL) ansvar för vård och omsorg till enskilda och familjer som behöver sådant stöd och där inte annan har att sörja för detta. Stora delar av verksamheten är lagbunden. Kommunens kostnader för placeringar i HVB-hem (hem för vård och boende i huvudsak en institutionsliknande vård, d v s barnhem, ungdomshem, behandlingshem etc) har ökat under senare. Insatserna är kostnadskrävande och ges många gånger under lång tid. Utifrån det perspektivet är det angeläget att kommunen bland annat har goda rutiner för upphandling av och avtal med de HVB-hem som anlitas. Det är viktigt även för att säkerställa rättssäkerheten för den enskilde individen.

Kommunens förtroendevalda revisorer har uppdragit till Komrev inom PricewaterhouseCoopers att granska nämndens avtal med anlitate HVB-hem.

Revisionsfrågan är:

- Sker upphandling av platser i HVB-hem på ett tillfredsställande sätt?

Följande granskningsmål är aktuella:

- Är tillämpade rutiner vid upphandling av platser i HVB-hem tillfredsställande? Finns gällande ramavtal? Sker upphandling inom ramen för ramavtalen? Sker direktupphandling utanför ramavtalen?
- Finns skriftliga avtal med alla anlitate HVB-hem? Har kommunen eller HVB-hemmen utformat avtalen? Finns placeringsavtalen i vårdtagarens akt?
- Framgår av avtalet att HVB-hemmet ska följa den enskilde vårdtagarens genomförande-/vårdplan?
- Görs inspektioner före och/eller under placeringstiden? Görs uppföljande inspektioner?
- Hur följs resultat av gjorda placeringar upp?

Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2009.

1.2 Avgränsning och metod

Granskningen avser avtal HVB-hem som tecknats under 2009 (till och med oktober).

Granskning har skett av avtal genom jämförelser mellan formuleringar i ramavtal och slutna avtal. Utifrån erhållna förteckningar över placeringar beslutade under 2009 har ett urval på åtta personakter granskats, fyra vardera avseende barn och unga respektive vuxna. Intervjuer har skett med individ- och familjeomsorgschef, arbetsledare för vuxengruppen och barn- och familjegruppen samt assistent vid individ- och familjeomsorgen.

2 Granskningsresultat

2.1 Beslutade HVB-placeringar 2009

Enligt erhållna förteckningar över beslutade placeringar i HVB-hem under 2009 (t o m oktober) har följande placeringar skett:

	Barn och unga	Vuxna
Antal placeringar	13	13
Antal personer	12	9

2.2 Upphandling av HVB-hem

2.2.1 Ramavtal

År 2005 upphandlade Krokoms kommun tillsammans med kommunerna i Jämtlands län (genom Kommunförbundet Jämtland) institutioner/HVB-hem för barn och unga och för vuxna. Ramavtal tecknades med 39 HVB-hem för barn och unga och 22 HVB-hem och familjehemsverksamheter för vuxna. Avtalet gällde till och med september 2007 och förlängdes därefter med ytterligare ett år.

Ramavtalen (2005 – 2007) innebär att institutionerna binder sig att i mån av plats och lämplighet ta emot personer från Jämtlandskommunerna. Ramavtalen ska även säkerställa att aktuell institution uppfyller de krav och kvalitetskrav som angavs i samband med upphandlingen. Avsteg från ramavtalen ska endast få ske när kommunen klart kan motivera mycket speciella skäl till att annat hem ska anlitas. Ramavtalen innehåller en grund som är generell för alla avtal. För varje institution finns ersättningsnivå angiven. Dessutom ska för varje placering skrivas ett placeringsavtal (se avsnitt 2.3) som bilaga till ramavtalet.

Placeringar vid SIS-hem, tvångsvård genom Statens institutionsstyrelse, sker direkt genom särskild förmedling.

En ny ramavtalsupphandling har genomförts och beslut om leverantörer har fattats hösten 2009. Men åtta anbudsgivare har begärt överprövning av beslutet. Förhoppningsvis kommer nya ramavtal snart att kunna tecknas.

2.2.2 Upphandling inom ramavtal?

I det granskade urvalet personakter har merparten placeringar skett genom direktupphandling vid sidan av ramavtal, se bilaga. Orsaker till detta uppges bland annat vara bristande tillgång vid avtalade HVB-hem i akuta situationer och särskilda behov som inte kunnat tillgodoses i avtalade HVB-hem. I något fall har placering vid SIS-hem varit aktuell. Motivering till avsteg från ramavtal har inte dokumenterats.

Intervjuer med handläggare visar också att de inte känner till vilka ramavtal som finns (funnits).

2.3 Individuella placeringsavtal

För varje placering ska ett individuellt placeringsavtal upprättas mellan kommunen och anlitat HVB-hem. Avtalet ska innehålla uppgifter om den aktuella placeringen. Placeringsavtal har inte upprättats för alla granskade placeringar.

Kommunen har upprättat en särskild mall för placeringsavtal. Avtalsmallen innefattar bland annat uppdragstagarens respektive socialtjänstens åtaganden, ekonomisk ersättning och planering för vårdtagaren under vårdtiden. Kommunens mall för placeringsavtal används bara om anlitat HVB-hem inte har ett eget avtalsformulär. Enligt interna rutiner ska upprättade avtal samlas/förvaras i särskild pärm. Detta sker dock inte alltid, bl a beroende på att handläggare inte känner till rutinen.

2.4 Tillämpning av vård-/genomförandeplan

Vård- och genomförandeplaner ska upprättas för alla placeringar. Detta har inte alltid skett, t ex har detta gällt då placeringarna varit mycket kortvariga men även i övriga placeringar i det granskade urvalet. Handläggare har inte alltid upprättat både vård- och genomförandeplan utan uppfattat detta vara samma dokument.

Planen/erna ska även framgå av placeringsavtalen. Detta saknas i huvudparten av det granskade urvalet. Dock ska HVB-hemmen i sådana fall underteckna genomförandeplanen.

2.5 Inspektion av HVB-hem

Inspektioner av hem sker regelbundet, både före placeringar och under pågående placeringar. Det är vanligt att socialsekreterare tillsammans med barn/unga besöker ett HVB-hem innan beslut om placering fattas. Därutöver förekommer regelbundna kontakter med HVB-hemmen, genom telefon och e-post. Detta framgår av aktuella personakter.

Både länsstyrelsen och kommunen där ett HVB-hem är beläget har skyldighet att göra tillsyn vid hemmen. För Krokoms kommuns del gäller detta ansvar Hillegården.

2.6 Resultat av gjorda placeringar

Förvaltningen/nämnden har inte gjort någon uppföljning av resultat av gjorda placeringar.

3 Sammanfattning med revisionell bedömning och förslag till utveckling

- Tecknade ramavtal löpte ut under 2008. Ny upphandling har därefter pågått men har ännu inte slutförts. I avvaktan på nya ramavtal har de gamla avtalen i viss mån använts. I flera fall har dock HVB-hem där kommunen saknat avtal direktupphandlats. Vår uppfattning är att tecknade ramavtal alltid i första hand ska tillämpas. Om andra hem ska anlitas bör dessa upphandlas i enlighet med LOU, särskilt om samma hem bedöms bli aktuell att anlitas vid flera tillfällen. Vi har dock förståelse för att detta inte alltid är möjligt, ex vis vid akuta behov. Vi rekommenderar att motivering till eventuella avsteg från upphandling av avtalad leverantör på något sätt dokumenteras. Berörda handläggare bör även informeras om vilka avtal som finns.
- Kommunen har upprättat en särskild mall för placeringsavtal som dock inte används generellt. Vår bedömning är att kommunens avtalsmall alltid ska användas. Detta för att säkerställa att placeringen sker enligt kommunens beställning.
- Enligt interna rutiner ska upprättade avtal samlas/förvaras i särskild pärm. Detta sker dock inte alltid, bl a beroende på att handläggare inte känner till rutinen. Genomgång av beslutade interna rutiner ska göras regelbundet, särskilt viktigt är detta vid byte av personal.
- Uppgifter om den enskilde vårdtagarens genomförande-/vårdplan saknas i hög grad i de individuella placeringsavtalen i det granskade urvalet. Noteringar bör ske i placeringsavtalen. Alternativt ska genomförandeplanen undertecknas av anlitat HVB-hem och biläggas avtalet.
- + Inspektion av HVB-hemmen sker genom besök, brev/e-post och telefonkontakter. Inspektioner har förekommit såväl före placeringar som under pågående placeringar. Socialtjänsten bedöms därför ha en tillfredsställande kännedom om anlitade HVB-hem.
- Någon uppföljning av resultat av gjorda placeringar har inte gjorts. Detta bör göras för att bedöma effektiviteten i olika HVB-hem/vårdinriktningar.

Vår sammanfattande revisionella bedömning är att rutinerna kring upphandling av HVB-hem inte fullt ut fungerar på ett tillfredsställande sätt.

Genomgång personakter

	Ramavtal?	Individuella placeringsavtal?	Kommunen utformat avtalet?	Avtalen i akt?	Finns vård-/genom- förandeplan ?	Framgår vård/- genomförande- plan i avtal?	Kommentarer
<u>Barn och unga</u>							
Person 1	Nej	Nej, kort tid	-	-	-	-	Mycket kort, akut placering
Person 2	Ja	Ja	Nej	Nej, men i pärm.	Nej	Nej	Fortsättning tidigare placering
Person 3	Nej	Ja/nej	Nej	Nej, men ett avtal i pärm	Nej	Nej	Avser tre olika placeringar under granskad period
Person 4	Ja	Ja	Nej	Nej, men i pärm	Vårdplan ja, genom- förandeplan nej	Nej	Akutplacering
<u>Vuxna</u>							
Person 1	Ja	Nej	-	-	Ja	-	
Person 2	Nej	Ja	Nej	Nej?	Nej		Placerat av barn och familj
Person 3	Nej	Ja	Nej	Nej?	Vårdplan nej, ge- nomförandeplan ja		Ensamkommande flyktingbarn, placerat av barn och familj
Person 4	Nej	Nej	-	-	Ja	-	